

Dagthema: Vrijheis om te kiezen

Overweging 12 februari– Maranca Schenkeveld

“...deze vrijheid om te kiezen. Waar het om gaat is, heb de moed dit te zien. Heb de moed om je eigen keuzes te maken, om je leven de draai ...”

Openingsgebed

God van ons en in ons.

Wij zijn hier bij elkaar als geschapen naar uw beeld.

In ons dagelijks bestaan leven wij in de verleiding van goed en kwaad.

Geef ons vanmorgen de helderheid

om scherp te zien,

te horen en te voelen,

wat u voor ons kunt betekenen.

Amen.

Openingslied

H.Oosterhuis/A.Oomen

Jij bent de God die mij gegeven is,
de beker die voor mij ingeschonken staat.

Mijn levenslot rust in jouw hand,
goed land is mij ten deel gevallen.

Jij bent het lot dat mij beschoren is,
mijn schaduw, de engel die mij troost mij kwelt -
laat deze kelk aan mij voorbijgaan, gauw,
ik kan geen mensen drinken.

Wie ben je, jij die mij te drinken vraagt?

Je aarzelt nog aan mijn deur, je klopt en wacht,
een dorstend hert- en ik een lege bron
dorstend naar stromen regen.

Welkom en inleiding

Lieve mensen, van harte welkom in de Duif.

Het is fijn jullie hier te zien tijdens dit uurtje van samen zijn en bezinning.

Samen zijn is tegenwoordig een breed begrip, want Maranca Schenkeveld en ik gaan samen in deze viering voor.

Maranca vanuit le Born in Zuid Frankrijk, vlak bij Toulouse via zoom. Ik zal haar begeleiden hier vanuit de Duif.

Dankzij de techniek en de technische mannen hier in de kerk, is dit allemaal mogelijk.

Dus welkom hier in de Duif en welkom de mensen via zoom

Fijn dat ik weer bekende gezichten zie, maar ook als je hier minder vaak komt of voor het eerst, voel je allen welkom in onze geloofsgemeenschap.

Het maakt ons niet uit wie je bent, wat je doet of niet, wat je geloofd of niet; zolang je er maar bent, dat telt! Deze viering is voor jou, verzorgd door gepassioneerde vrijwilligers, iedere week weer.

Welkom of in het Frans, Bien venue, dus Maranca, wil jij verder het welkomstwoord overnemen?

Inleiding door Maranca

Dank je Hans. Op mijn beurt ben ik ook erg blij met jullie aanwezigheid, in de Duif en op Zoom.

Vandaag is het thema "Vrijheid om te kiezen". Het is de titel van een tekst uit het geschrift van Sirach, een Joods boek over ethiek en wijsheid, geschreven +/- 175 tot 200 jaar voor onze jaartelling. Het kwam per ongeluk op mijn pad en het sprak me erg aan.

De vrijheid om zelf te beslissen, de consequenties van je keuzes accepteren, omgaan met het feit dat soms het aantal keuzes zeer beperkt is. En dan toch kiezen!

Daar gaan we het vandaag over hebben.

Hans en ik hopen er samen een mooie viering van te maken.

Laten we samen het gebed om vergeving bidden.

Gebed om vergeving

Soms vluchten we,
vluchten we van onze medemens en van jou, God.
Soms vergeten we het verdriet van de anderen
en vluchten we van onszelf,
vergeten we ons ware bestaan.

Soms zoeken we licht
en vergeten we de ander in de duisternis,
zoeken we liefde
en laten we de ander verkommeren,
zoeken we tijdsbesteding
en rennen aan onszelf voorbij.

Krachtige en Tedere,
vergeef ons onze kleinmoedigheid
en steun ons,
opdat we kunnen leven
met open ogen en open armen.
Amen

Lied

H.Oosterhuis / A.Oomen

Hoe ver te gaan? En of er wegen zijn?
Nooit meer gebaande.
Hoeveel paar voeten zijn zij?
Twee, drieduizend. (2x)

Nog bijna slaven, vreemden voor elkaar,
kreupelen, blinden.
Maar met iets in hun hoofd dat stroomt
en licht geeft.

De zon zal hen niet steken overdag.

Bij nacht de maan niet.
Zij stoten zich aan stenen, niemand draagt hen.

Omdat zij willen leven als nog nooit.
Angstig te moede,
zijn zij gegaan met grote hinkstapsprongen.

Niet hier hun vaderland, en schaamteloos
wagen zij alles.
Soms wordt woestijn oase waar zij komen.

Vrijheid ontkiemt in hen, gloeit aan, dooft uit,
zal weer ontvlammen.
Zij blijven kinderen, zij worden groter.

Hun stoet is zonder einde en getal.
Tel maar de sterren.
Zij weten van de stad met fundamenten.

Eerste lezing uit Sirach 15, 11-20

Vrijheid om te kiezen

Zeg niet: 'Het is door de Heer zelf
dat ik mij van Hem heb afgewend,'
want wat Hij haat veroorzaakt Hij niet.
Zeg niet: 'Hijzelf heeft mij doen dwalen,'
want aan zondaars heeft Hij geen behoefte.
De Heer haat alles wat gruwelijk is,
wie ontzag voor Hem heeft, heeft dat alles niet lief.
Hijzelf heeft de mens in het begin gemaakt
en hem de vrijheid gegeven zelf te beslissen.
Als je het wilt kun je de geboden naleven
en trouw zijn aan zijn wil.
Hij heeft je vuur en water voorgezet:
strek je hand uit naar wat je verkiest.
Vóór de mens liggen het leven en de dood,
hij krijgt waar hij voor kiest.

Groot is de wijsheid van de Heer,
zijn macht is overweldigend, alles ziet Hij.
Zijn ogen zijn gericht op wie ontzag voor Hem heeft,
elke daad van de mens is Hem bekend.
Hij heeft niemand opgedragen goddeloos te zijn,
niemand toestemming gegeven te zondigen.

Lied: Om vrijheid

H.Oosterhuis / B.Huijbers

1. Koor 2. Allen

Als vrijheid was wat vrijheid lijkt,
wij waren de mensen niet die wij nu angstig zijn-
wij zaaiden bronnen uit in de woestijn,
wij oogstten zeeën zonder te vervaren. (2x)

Allen:

Wij, tussen moed en wanhoop. Waarom weten
wij wel wat leven is, maar leven niet?
Soms gaan wij op de vleugels van een lied
en durven onze zwaartekracht vergeten.

Koor:

Verlangen, pijn van onbekende duur:
turen de verte in, niet kunnen laten
een stad te zien, een tuin, doorschijnend water -
dan valt de nacht over het middaguur.

Maar voorgevoel van liefde duurt het langst,
heugenis aan het woord in den beginne,
licht, ongebroken valt het bij ons binnen.
Even zijn wij ontkomen aan de angst.

Allen:

Als vrijheid was wat vrijheid lijkt, wij waren
de mensen niet die wij nog angstig zijn-
wij zouden niet meer vluchten voor de pijn,
en voor de grootste liefde niet vervaren. (2x)

Tweede lezing uit “Het geschenk” van Edith Eva Eger

Met het advies van mijn moeder in gedachten (niemand kan je je gedachten afnemen) sloot ik mijn ogen en trok ik me terug in mezelf. In mijn gedachten zat ik niet langer gevangen in een concentratiekamp, waar het koud was, ik honger had en verscheurd was door verdriet. Ik stond op het toneel van de Hongaarse Opera en danste de rol van Julia in het ballet van Tsjaikovski. Vanuit dit persoonlijke toevluchtsoord dwong ik mijn armen omhoog te gaan en mijn benen om te draaien. Ik bracht de kracht op om voor mijn leven te dansen.

Overweging

"Vrijheid om te kiezen" is de titel van de bijbeltekst van vandaag. Dat sprak mij meteen aan. De kern van de tekst van de eerste lezing luidt : "Hijzelf heeft de mens in het begin gemaakt en hem de vrijheid gegeven zelf te beslissen". Het gaat dus om "De vrijheid om zelf te beslissen, om zelf te kiezen". Dat is een groot goed. Ieder voor zich heeft het recht om zijn/haar eigen keuzes te maken.

Niet te verwarren met "In vrijheid kiezen". Dat is geenszins hetzelfde! Hier in het rijke westen mogen we in vrijheid kiezen, maar er zijn zoveel landen en werelddelen waar dat lang niet het geval is. En dat geldt al helemaal voor vrouwen! Maar ook in al die landen waar niet in vrijheid gekozen kan of mag worden geldt nog steeds voor elk individu dat hij/zij vrijheid heeft om te kiezen.

Vrijheid om te kiezen betekent niet dat er een heel palet van keuzes klaar ligt waaruit gekozen kan worden. Ik denk dan bv aan het grote aantal studierichtingen die er in Nederland zijn, maar ook in Frankrijk. Zóveel dat de keuze er eigenlijk moeilijker door wordt.

Nee, geen heel palet aan keuzes. Er zijn veel situaties waarbij de keuze zelfs heel erg beperkt is. Links of rechts, zwart of wit, dood of leven. Ik geef u een paar voorbeelden van uitzonderlijke situaties en de te maken keuze.

Het eerste voorbeeld gaat over Edith Eva Eger, de schrijfster van het boek "Het geschenk", waarvan ik een klein fragment als 2^e lezing heb gekozen. Zij is een overlevende van Auschwitz. In 1944 is ze een 16-jarige tiener, fanaat van turnen en balletdansen, maar wordt uit het olympisch

turnteam gezet omdat ze joods is. Later dat jaar wordt ze met haar familie en vele andere Hongaren opgepakt en naar Auschwitz gestuurd. Bij aankomst moeten alle nieuw-gearriveerde vrouwen op appèl staan. Haar moeder wordt meteen doorgestuurd naar de gaskamer. Zijzelf wordt door SS-officier Josef Mengele eruit gepikt met het bevel "Dans voor me!" Ze heeft slechts 2 mogelijkheden: ze danst niet waardoor ze vermoedelijk de gaskamer ingestuurd wordt òf ze danst wèl waarmee ze misschien een kans van leven heeft. Ze kiest voor het laatste. Ze danst níet om Mengele te behagen, maar ze danst omdat ze kiest voor het leven, hààr leven!

Een ander voorbeeld over extreme keuzes speelt in deze tijd, waarin er helaas veel landen zijn waar vrouwen letterlijk geen recht van spreken hebben. Toch geldt óók voor hen de vrijheid van kiezen. "Kies ik er voor om me monddood te laten maken of kies ik er voor om mijn stem te laten horen?" Welke keus er ook gemaakt wordt, de gevolgen zijn ernstig. Als een vrouw ervoor kiest om zich níet monddood te laten maken, dan kunnen de gevolgen heel ernstig zijn. Gevangenschap, marteling, misschien zelfs de dood. Denk aan de recente protesten van vrouwen in Iran. Als die consequenties haar angst aanjagen, hetgeen heel begrijpelijk is, en ze er daarom voor kiest om zich wèl monddood te laten maken, dan wordt haar leven heel erg beperkt. Ik denk bv aan de vrouwen in Afghanistan die niet meer mogen studeren en buitenshuis werken. En dat is óók een vreselijk lot, vooral als ze ambities heeft. Noch de ene optie, noch de andere, zijn aantrekkelijk. Waar het echter op aankomt is dat de vrouw in die situatie tòch zelf moet kiezen!

Nog een voorbeeld van deze tijd is de Russische oppositieleider Navalny. Hij koos ervoor om terug te gaan naar Rusland, ook al wist hij dat het risico groot was dat hij opgepakt zou worden. Hetgeen ook gebeurde. Maar zijn ideaal was en is voor hem nog altijd belangrijker dan zijn eigen veiligheid. Door het wegcijferen van zichzelf geeft hij moed en kracht aan anderen met het beeld voor ogen van vrijheid, gelijkheid en toekomst.

En als laatste voorbeeld noem ik Jezus, die ons heeft voorgedaan hòe te leven. Hij werd ter dood veroordeeld omdat zijn prediking over een nieuwe God werd afgekeurd door de machthebbers van die tijd.

Ik vroeg me af of het zijn eigen keuze is geweest. In de evangeliën van Mattheus, Marcus en Lucas staan de lijdensvoorspellingen van Jezus over Zijn aanstaande lijden. Tegen zijn leerlingen zegt Hij: "wist gij niet dat ik dit alles moest lijden?". En hij spreekt er ook over dat middels zijn lijden en sterven de woorden en de geschriften van de profeten worden vervuld. Ik maak daaruit op dat hij wist wat er zou gaan gebeuren. En dat hij desondanks ervoor koos om de wil van Zijn Vader te laten geschieden.

Ieder van ons heeft het in zich, deze vrijheid om te kiezen. Waar het om gaat is, heb de moed dit te zien. Heb de moed om je eigen keuzes te maken, om je leven de draai te geven die je zou willen. Wees geen slachtoffer van de omstandigheden waar je geen invloed op hebt. Zoals Jan zei: accepteer wat je overkomt. Teruggaan naar de oude situatie is niet altijd mogelijk, bv door verlies van je gezondheid, een geliefde, je baan of iets anders. Als je accepteert dat de verandering danwel het verlies definitief is, maak je ruimte om een keuze te kunnen maken, de keuze hòe je verder wilt gaan.

Dit geldt ook in ons dagelijkse leven: we kunnen elke dag opnieuw keuzes maken: blijf ik bij de pakken neerzitten òf maak ik er vandaag een mooie dag van? Zal ik die vervelende buurman/buurvrouw eens uitnodigen voor een kopje koffie of blijf ik chagrijnig de andere kant opkijken? Doe ik vandaag een paar boodschappen voor die ander of zorg ik alleen voor mezelf? Zo zijn er tal van kleine momenten die er elke dag weer zijn en waarmee we die dag een bijzondere draai kunnen geven. En weet dat er geen "goede" of "slechte" keus is. Er is geen sprake van dat de ene keuze "beter" is dan een andere. En dat een eenmaal ingeslagen weg omgebogen kan en mag worden naar een andere weg indien we dat willen. Niets is definitief.

We hebben het allemaal in ons, deze vrijheid van kiezen. Laten we hier respectvol mee omgaan: naar onszelf en naar de ander.

Moge het zo zijn.

Pianomuziek door Irina Ursu – Antonova

Geloofsbelijdenis

Ik geloof dat ik nooit alleen loop
op de weg die mij voert naar later.
Ik besef dat al mijn lotgenoten Godgenoten zijn.
Ik beloof daarom niet alleen van mijzelf uit te gaan,
maar ook proberen zal door andere ogen
Gods horizon te zien, daar waar de hemel
de aarde raakt en alles één wordt.
Ik erken dat dood en onrecht, strijd en onmacht,
verdriet en pijn ook mijn verantwoordelijkheid zijn.
Ik geloof dat God het lijden niet wil,
maar vrijheid wenst, geluk en vrede.
Ik geloof dat Hij daarom de volledige Mens heeft gezonden
die groter is en sterker is dan wij.
Die ons liefhad en leed,
die stierf en opstond uit de dood, om te bewijzen
dat God met ons altijd zal doorgaan.
Omdat ZHij het werk dat ooit begonnen is niet loslaat.
Amen.

Het hart van de viering – delen met elkaar

We delen onze middelen, onze intenties en gebeden om daarna samen
ook brood en wijn te delen.

Collecte

---

*Om onze wekelijkse vieringen te kunnen houden maakt onze
gemeenschap kosten. In de Duif dragen veel mensen bij door middel van
een periodieke/ jaarlijkse bankafschrijving. Daarnaast kun je vandaag ook
een bijdrage in de collecteschaal doen. Ook kun je een bijdrage doen door
de QRcode te scannen met je mobiel. Een standaardbedrag van 10 euro is
ingevuld, dit kun je naar eigen inzicht veranderen.*

Hartelijk dank voor je gift!!!

Stichting De Duif

50 jaar De Duif

De 2de collecte is voor ons jaardoel 50 jaar bestaan Stichting De Duif.
Via de QRcode, 50 jaar De Duif, steun je ons om er een mooi feest van te kunnen maken.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed

Lied

H.Oosterhuis / A.Oomen

Niemand heeft U ooit gezien.

Liefde is uw naam.

Brood des levens heet die knecht
die uw kind genoemd wordt:

Jezus, kind uit Nazareth.

Liefde, zegt Gij, is te doen.

Werk in ons dat wij U doen.

Licht ons op dat wij U zien.

Dat wij leven wat geleefd moet.

Dat wij doen wat moet gedaan:

recht voor ieder mensenkind,

brood voor ieder kind van mensen,

vrede en een nieuwe wereld -

en de dood zal niet meer zijn.

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Lied: Van alle dagen

H.Oosterhuis / A.Oomen

Nooit hoorden wij
andere stemmen dan de onze.
Nooit waren er handen die doen
wat handen niet kunnen.
Nooit andere goddelozer mensen dan wij.
Maar er was daglicht,
alle dagen, wat ook gebeurde,
alsof wij liepen
over een onzichtbaar weefsel,
boven de afgrond gespannen,
dat niet scheurde.
Nooit werd iemand
weggetild uit de tijd.
Maar soms even
wordt lijden opgeschort
of dragen mensen het samen.
Zo zouden wij moeten leven.

Gedachten bij het thema

Onrust in mijn lichaam
Moeite om mijn rug te rechten
Amper kracht een vuist te maken
Voel ik me soms nietig en klein
Maar kies ik ervoor dapper te zijn
Niet weg te duiken, maar te vechten
Ten stijde te trekken met het geloof als schild
Op God vertrouwen, die mijn onrust stilt
In gebed zal ik triomferen
Fantastische beschermer
Nee, niets kan mij deren....
Dapper zijn, dat wil ik leren
Niet wegrennen
Maar de moedeloosheid weren

Onze Vader (Armeense versie)

Bron van Zijn, die ik ontmoet in wat mij ontroert:
Ik geef u een naam opdat ik U een plaats kan geven
in mijn leven.

Bundel Uw licht in mij. Maak het nuttig.

Vestig Uw rijk van eenheid nu.

Uw enige verlangen handelt dan samen met het onze.

Geef ons wat we elke dag nodig hebben aan brood en inzicht.

Maak los de koorden van fouten,

die ons vastbinden aan het verleden,

zoals wij ook anderen hun misstappen vergeven.

Laat oppervlakkige dingen ons niet misleiden,

want uit U wordt de al werkzame wil geboren.

De levende kracht om te handelen,

het lied dat alles verfraait

en dat zich van eeuw tot eeuw vernieuwt.

Mededelingen

Slotlied: De tafel der armen *H.Oosterhuis/A.Oomen*

Wat in stilte bloeit, in de luwte van tuinen,

onder de hete zon, op de akker,

heeft Hij bestemd voor de tafel der armen.

Aardekracht, zonkracht is Hij, licht in mensen,

dat wij elkaar verblijden en doen leven,

brood van genade worden, wijn van eeuwig leven.

Maar wie niets hebben, wie zal hen hieraan deel geven?

En die in weelde zwelgen en van niets weten,

wie zal hen naar gerechtigheid doen verlangen?

Aanschijn der aarde, wie zal jou vernieuwen?

Hij die alles zal zijn in allen, heeft ons bestemd om

aarde, jouw aanschijn te vernieuwen.

Zegenbede

Mogen wij voor elkaar een zegen zijn, bij alles wat ons te doen staat, alles wat we beleven mogen, alles wat ons overkomt.

Mogen wij voor elkaar een zegen zijn, in het leven dat we samen delen, zo kwetsbaar als het is. Mogen wij vandaag voor elkaar een zegen zijn, in ons geloof en bij onze daden.